

Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, d. 19. august 2024

Orientering nr. 12/2024

Kendt miljøaktivist tilbageholdt i Nuuk

Søndag den 21. juli 2024 blev den canadisk-amerikanske statsborger Paul Watson, stifteren af organisation Captain Paul Watson Foundation, anholdt af Grønlands Politi efter at være ankommet til Nuuk med organisationens skib. KNR oplyser den 21. juli 2024, at anholdelsen skete på baggrund af en international arrestordre, med henvisning til en hændelse ved et japansk hvalfangerskib i 2010. Den 23. juli 2024 stadfæstede Grønlands Landsret kredsretten i Sermersooqs beslutning om at tilbageholde Paul Watson indtil den 15. august. Det er Justitsministeriet, der behandler den anmodning om udlevering af Paul Watson, som Japan har indgivet den 31. juli 2024.

KNR oplyste den 15. august 2024, at Sermersooq Kredsret i Nuuk, ved et retsmøde samme dag, har afgjort, at Paul Watson fortsat skal tilbageholdes indtil den 5. september 2024. Paul Watson har kært kredsrettens afgørelsen til Grønlands Landsret.

Den 1. august 2024 udsendte Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling en pressemeddelelse med en kommentar til sagen: *"Naalakkersuisut følger med fra sidelinjen, men kan ikke udtale sig nærmere om sagen. For det første, fordi vi ikke har adgang til sagens akter, da vi ikke er part i sagen. For det andet, fordi vi ikke ønsker at påvirke domstolenes arbejde med politiske tilkendegivelser. Grønland er et retssamfund, og Naalakkersuisut har grundlæggende tillid til Justitsministeriet og landets domstole og forventer, at de når den konklusion, som landets love foreskriver. Grønland respekterer international lov."*, skriver Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling, Naaja H. Nathanielsen i pressemeddelelsen.

Inuit Ataqatigiits landsmøde i Aasiaat

Grønlands største parti, regeringspartiet Inuit Ataqatigiit, afholdt landsmøde i Aasiaat den 20. – 21. juli 2024. På landsmødets første dag fremlagde partiformand og formand for Naalakkersuisut, Muté Bourup Egede, hovedpunkter i IA's fremtidige arbejde, skriver KNR den 20. juli 2024. Af artiklen fremgår det endvidere, at partiformanden lagde vægt på socialområdet, forhindringer for internationalt samarbejde indenfor fiskeriet, fastholdelse af nul-tolerancen overfor uran, selvstændighed og den kommende forfatning.

Sermitsiaq skriver den 21. juli 2024, at ingen udfordrede partiformanden Muté Bourup Egede på formandsposten ved valget til hovedbestyrelsen. Der var kampvalg om næstformandsposterne, og den siddende politiske næstformand, Aqqaluaq Biilmann Egede, genvandt posten efter at være blevet udfordret af Pipaluk Lyngé. Det oplyser KNR den 21. juli 2024 i en artikel, hvoraf det også fremgår, at den siddende organisatoriske næstformand, Agathe Fontain, har valgt at trække sig. Hun afløses af Nivi Heilmann Efraimsen, som vandt afstemningen om posten over Naya Sophia Lyberth.

Grønlands Råd for Menneskerettigheder og Naalakkersuisut kritiserer forslag om digital tinglysning

I en artikel i AG den 7. august 2024 og i et høringssvar, retter Grønlands Råd for Menneskerettigheder (IPS) kritik af et lovforslag om bl.a. digital tinglysning, som Justitsministeriet sendte i høring den 2. juli 2024. Kritikken omhandler dels høringsperioden på fire uger midt i juli og forsinket fremsendelse af høringsmaterialet på grønlandsk, dels oplysningen om, at den kommende digitale selvbetjeningsløsning for tinglysning kun vil foreligge på dansk.

Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling, Naaja H. Nathanielsen, udtalte den 15. august 2024, at Naalakkersuisut er enige i IPS' kritik, og at man er i dialog med Justitsministeriet med henblik på at finde en løsning, så den digitale tinglysning vil kunne anvendes på grønlandsk. Naaja H. Nathanielsen kommenterer i artiklen desuden Justitsministeriets henvisning til, at tidspunktet for høringen skyldtes en hård frist fra Naalakkersuisut: *"Ønsket om digital tinglysning er ikke nyt, og det er derfor ikke rimeligt, at Justitsministeriet bruger Naalakkersuisut som undskyldning for deres sene proces."*, udtaler Naaja H. Nathanielsen til Sermitsiaq.

Nukissiorfiit varslers prisstigninger på grund af renoveringsefterslæb

Det selvstyrejede energiselskab Nukissiorfiit A/S hæver prisen på el og vand med 3,5 pct. den 1. juli 2024 og med yderligere 3,5 pct. den 1. januar 2025. Prisstigningerne sker på baggrund af en beslutning i Naalakkersuisut med henvisning til Nukissiorfiits' økonomiske situation med et renoveringsefterslæb på 1,8 mia. kr. Det fremgår af en artikel i Sermitsiaq den 1. juli 2024, hvoraf det også fremgår, at efterslæbet blandt andet skyldes, at salget af el og vand de seneste fem år har været underskudsgivende. *"Hvis vi undlader at indføre tarifstigninger nu, vil en række af Nukissiorfiits planlagte reinvesteringsprojekter igen udskydes. Det vil betyde fare for nedbrud og kan i sidste ende kompromittere forsyningsikkerheden,"* udtaler energidirektør Cicilie Senderovitz til Sermitsiaq.

Sikkerhedsgodkendelse af den nye lufthavnsterminal i Nuuk er forsinket

Den nye internationale lufthavnsterminal i Nuuk skal godkendes som OSS-destination (One-Stop-Security), hvis passagererne skal undgå at checke ind igen ved gennemrejse fra f.eks. Danmark til andre OSS-destinationer. Det fremgår af en artikel i Sermitsiaq den 2. august 2024, som også oplyser, at den krævede godkendelse er udsat på grund af forsinkelser i indkøringen af sikkerhedssystemet i den nye terminal. Det er derfor ikke muligt at gennemføre en inspektion, der var planlagt til september, forud for åbningen af atlantlufthavnen i Nuuk den 28. november 2024. Passagerer rejsende fra Nuuk vil derfor skulle checke ind igen, hvis de skal flyve videre fra f.eks. Danmark til en international lufthavn, indtil terminalen er godkendt som OSS-destination.

Den 14. august 2024 suspenderede Trafikstyrelsen godkendelsen af internationale flyvninger via terminalen i Nuuk, hvorfor Air Greenlands planlagte flyvninger til Canada og Island måtte aflyses. Det skriver KNR den 14. august 2024 i en artikel, hvor Greenland Airports meddeler, at man tager situationen meget alvorligt og forventer, at terminalen igen vil være godkendt til internationale flyvninger den 20. august 2024.

Selskaber bag rubinmine i betalingsstandsning og rekonstruktion

Selskaberne bag rubinminen ved Aappaluttoq syd for Nuuk, Greenland Ruby A/S og LNS Greenland A/S har indgivet begæring om betalingsstandsning. Ifølge en artikel i Sermitsiaq den 9. august oplyser Greenland Ruby A/S, at selskabet også har indgivet en begæring om rekonstruktion med henblik at finde nye ejere til rubinmineprojektet. Selskabet oplyser endvidere, at det ikke har opnået tilstrækkelige indtægter til at dække virksomhedens gældsforpligtelser.

I en pressemeddelelse udsendt den 9. august 2024 kommenterer Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling på Greenland Ruby A/S' meddelelse om betalingsstandsning og rekonstruktion. *"Det er vigtigt for Naalakkersuisut, at alle regler og vilkår i de relaterede tilladelser bliver efterfulgt, og at der søges en ordning, som alle kreditorer herunder Selvstyret og Kommuneqarfik Sermersooq kan se en fornuftig løsning i."*, skriver departementet i pressemeddelelsen.

ICC' s forkvinde Sara Olsvig udpeget til FN's panel om kritiske mineraler

Forkvinde for Inuit Circumpolar Council (ICC) fra Grønland, Sara Olsvig, er blevet udpeget til FN's Generalsekretærs panel om kritiske mineraler til energiomstilling. Det fremgår af en artikel i Sermitsiaq den 14. juli 2024, som oplyser, at panelet har til formål at udarbejde frivillige guidelines om kritiske mineraler og energiomstilling og dermed sikre en koordineret, international indsats i håndteringen af de udfordringer og muligheder, energiomstillingen medfører.

Globalt IT-nedbrud ramte det grønlandske sundhedsvæsen

Det globale IT-nedbrud den 19. juli 2024 ramte også det grønlandske sundhedsvæsen. Det fremgår af en artikel i KNR den 22. juli 2024, hvorefter det fremgår, at den elektroniske patientjournal og laboratoriesystemet var ude af drift i weekenden efter nedbruddet. Nedbruddet ramte hele sundhedsvæsenet med i alt ca. 1.800 enkelte arbejdsstationer fordelt over hele landet. Det krævede derfor en omfattende indsats at få hele systemet i normal drift igen.

Naalakkersuisut nedsætter ekspertgruppe til undersøgelse af de menneskeretlige aspekter af spiralsagen

Naalakkersuisut har nedsat en gruppe eksperter, der skal undersøge de menneskeretlige aspekter af spiralsagen. Holdet skal både arbejde med sager fra perioden frem til 1992, hvor Grønlands Hjemmestyre overtog sundhedsområdet, og sager fra i årene efter. Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling, Naaja H. Nathanielsen, har den 16. august 2024 udtalt sig til KNR om gruppens sammensætning og opgaver. Ekspertgruppen består af advokat Dalee Sambo Dorrough, advokat Jonas Christoffersen, forsker og chefspsykolog i Kommune Qeqertalik Jensine Nedergaard og forsker og jurist Miriam Cullen. *"Vi ønsker at få afdækket, om der er sket krænkelse af menneskerettighedslovgivningen og oprindelige folks rettigheder, som de så ud på daværende tidspunkt,"*, udtalte Naaja H. Nathanielsen til KNR.

